Tre steg för att skriva ett referat

Studieteknik - Undervisning, Årskurs 4-6

Syfte

Tre steg för att skriva en återgivande text, men också för att lära sig ett sätt att ta sig an sakprosa för att förstå den och göra kunskapen till sin egen.

Läraren reflekterar

Studieteknik är något som ibland tas för givet att eleverna kan. Många elever tror att man lär sig genom att läsa en text många gånger (utan att göra något annat). Det är en strategi som inte är så effektiv. Nedanstående förfarande är tidskrävande, men ofta blir eleverna uppmärksammade på att de faktiskt enklare kommer ihåg vad de har läst.

Metod

De första gångerna när jag vill att eleverna ska tillägna sig innehållet i en sakprosatext, genomför jag stegen nedan gemensamt. Jag delar in texten i mindre delar, högläser och upprepar stegen nedan till varje stycke eller del av texten. Inför läsning läser vi gemensamt textens rubrik, ingress och eventuella underrubriker. Vi tittar även på bilderna som kan ge oss vägledning vad texten handlar om.

STEG 1: Eleverna funderar enskilt på vad stycket handlar om, går tillbaka i texten och markerar de viktigaste, de mest betydelsebärande, orden i texten. Eleverna jämför med några klasskamrater och resonerar om vilka ord som bär på mest information. De försöker enas om i varje grupp vilka dessa ord är.

STEG 2: Läraren lyfter gruppernas förslag och skriver upp dem på tavlan. Eleverna får redogöra för hur de har tänkt om orden. Läraren kan förstås komplettera och korrigera om det saknas några viktiga ord eller förklara varför något av de inringade orden är mindre lämpade. Läraren sammanställer utvalda nyckelord i en egen lista. Det är viktigt att orden kommer i kronologisk ordning då det underlättar skrivandet.

STEG 3: Texten läggs åt sidan. Med stöd av ordlistan återberättar läraren textens innehåll muntligt. Därefter skriver eleverna en egen text med de gemensamma orden på tavlan och lärarens ordlista som stöd.

Exempel

Vi läser en kort text om urbaniseringen från SCB: Urbanisering – från land till stad. Efter varje stycke stannar jag och låter eleverna fundera på vilka ord som bär på mycket information. Eleverna får välja 3-4 ord/stycke:

Den första fasen utgör den tidiga urbaniseringen med start i det förindustriella samhället vid 1800-talets början. Då var Sverige ett utpräglat bondesamhälle och 90 procent av befolkningen bodde på landsbygden. Vid denna tidpunkt fanns det runt 80 städer med så kallade stadsprivilegier. De flesta var små med dagens mått mätt. Enbart 24 städer hade över 2 000 invånare och tre av dem hade över 10 000 invånare.

Elevernas förslag
Grupp 1 väljer: första fas, förindustriella, bondesamhälle, 80 städer.
Grupp 2: 1800-talet, bondesamhälle, 90%, 10 000 invånare.
Grupp 3: urbaniseringen, Sverige, bondesamhälle, 3 städer.
Grupp … och så vidare …

Lärarens ordlista: 1800-talets början, bondesamhälle, 90%, 3 städer. Jag återberättar vad stycket handlar om och därefter skriver eleverna en kort text:

CC BY NC SA

För 200 år sedan bodde 90% av Sveriges befolkning på landsbygden. Sverige var ett bondesamhälle med få och små städer. Bara tre städer hade över 10 000 invånare.

Lgr22 Syfte

Utveckla förmåga att formulera sig och kommunicera i tal och skrift, urskilja språkliga strukturer och följa språkliga normer.
Förmåga att anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang.

Centralt innehåll*

Gemensamt och enskilt skrivande. Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras uppbyggnad och språkliga drag. Skapande av texter där ord, bild och ljud samspelar.

Betygskriterier*

Eleven skriver olika slags texter med **god** språklig variation, **väl fungerande** struktur och innehåll samt **god** anpassning till texttyp, syfte, mottagare och sammanhang. Eleven följer språkliga normer på ett **väl fungerande** sätt.

* årskurs 7-9